

René
Oey

Apotheek

Oey

Een
Amsterdamse
familiegeschiedenis

René
Oey

Apotheek Oey beschrijft de familiegeschiedenis van Oey Tjeng Sit en Liesje Oey-de Vita, die met hun kinderen eind jaren vijftig een huis betrokken op de Prinsengracht, aan de rand van de Jordaan in Amsterdam. Ze woonden boven de zaak die later bekend werd als Apotheek Oey. Het boek vertelt de opmerkelijke geschiedenis van een apotheker die meer kunstenaar was dan farmaceut en een vrouw die als veelgeprezen universitair docent ten onder ging aan een tirannieke professor, onoverkomelijke democratiseringsperikelen en de gevolgen van een zware depressie.

Apotheek Oey werpt een blik op de kleinste en rumoerigste apotheek van Amsterdam, waarboven een wereld schuil ging waar de verbeelding aan de macht was.

Apotheek Oey

ISBN 978-90-90337-29-6

9 789090 337296 >

Zwerftocht door Amsterdam

Na de dood van Liesje is Sit gedesoriënteerd, het huis is groot en leeg en steeds melden zich weer oude en nieuwe schuldeisers. De vroegere bevoorraders van de apotheek, de farmaceutische groothandels ACF, Brocades en OPG, de usual suspects én de fiscus. Sit treft voorbereidingen om het pand te verkopen en wel in de slechtst denkbare tijd. Het huis van ruim 200 m² had Sit in 1958 voor f30.000 gekocht en hij zou daar in 1987 f175.000 voor krijgen. Het stel dat er met dat koopje vandoor ging zou het pand tien jaar later voor het tienvoudige bedrag verkopen. Sit kon het allemaal niks schelen, zolang hij maar van die schuldeisers af was vond hij het allemaal best. Het was wonderlijk om te zien hoe Sit's artistieke productie in het geheel niet leed onder het verlies van zijn vrouw, gekelderde inkomsten en allerlei zakelijke beslommingen. In tegendeel, hij werkte als een bezetene en piekerde er niet over om het rustiger aan te doen. Zijn schulden noopten hem wel om het grote grachtenpand van de hand

te doen en e
de reis naar
gedroomd
Hij bereidt
Odense, De
'Frisch Ges
zoals gewo
verspreide
Julius Wij
In de zom
wie hij tot
was een w
schelen v
dat beide
van hun k

te doen en een appartement te huren. En misschien zou hij eindelijk de reis naar China ondernemen, waarvan hij al sinds zijn tienerjaren gedroomd had.

Hij bereidt een tentoonstelling voor in de Brandt's Klaedefabrik in Odense, Denemarken. Daarnaast werkt hij aan drie publicaties, 'Frisch Gestrichen', 'Het Kapotte Strijkijzer' en 'Als een Krant', die hij zoals gewoonlijk via zijn eigen eenmansuitgeverij door de stad zou verspreiden. Er komen nieuwe tentoonstellingen bij Asselijn en bij Julius Wijffels in Leeuwarden.

In de zomer van 1986 ontmoette Sit de journaliste Petra Hunsche met wie hij tot zijn dood een jaar later een relatie zou onderhouden. Petra was een vriendin van mij die ik eind jaren zeventig had ontmoet. We schelen vijf dagen en zijn in hetzelfde ziekenhuis geboren. Grote kans dat beide moeders samen op zaal lagen in afwachting van de geboorte van hun kinderen.

Het was op de eerste verjaardag in juli van je dochter Charlotte op een boot in Katwijk. Het was de salonboot van een vriend die ik die dag bestuurde ter gelegenheid van het verjaardagsfeestje. We lagen een weekje bij een strandpaviljoen. Later die dag verscheen je vader. Hij keek me aan en nodigde me uit naast hem te komen zitten en ik was eigenlijk meteen verkocht. De sfeer was nogal gespannen omdat jij en Brigitte behoorlijk zaten te kibbelen. Ik bemoeide me er niet mee en was aan het praten met Sit die me gelijk fascineerde.

Na de zomer kwam ik Sit weer tegen op een bijeenkomst met John Loose en bevriend kunstenaar Henri Plaat. Het ging over de zeventigste verjaardag van Sit het jaar daarop wat op gepaste wijze zou worden gevierd. Het idee was om een speciale bijlage bij het Amsterdams

Stadsblad te laten verschijnen die geheel door Sit zou worden geredigeerd. Ik werkte bij dat weekblad en zou het project aankaarten bij de hoofdredactie. Uiteindelijk ging het niet door wegens te hoge kosten, maar ik had Sit ontmoet en week niet meer van zijn zijde. Dat wil zeggen, ik had mijn huis op de Lauriergracht en pendelde geregeld heen en weer naar de Prinsengracht.

Petra had in de herfst van 1986 aan Sit duidelijk gemaakt dat hij nu wel eens aan de kinderen moest vertellen dat hij een nieuwe vriendin had. Nu was Sit de laatste persoon die dat op een natuurlijke, duidelijke manier met zijn familie kon communiceren, het liefst immers zei hij niets en liet de zaken op hun beloop. Maar niet met de felle Petra aan zijn zijde. Zo werden wij allen op een herfstavond op de Prinsengracht ontboden voor de ontboezeming van Sit. We wisten van niks en het laatste dat we verwachtten was wat er komen ging.

‘Heeft Sit nog wel eens belangstelling voor andere vrouwen?’ had Petra me wel eens proberen te ontfutselen. ‘Hij, die ouwe?’ had ik geschamperd, ‘nee natuurlijk niet...’

Maar daar had ik me toch even op verkeken...

We zaten met z’n allen rond de tafel van de huiskamer, toen Sit begon te spreken. Het leek even of er een uitgebreid verhaal zou komen. Hij haalde even diep adem en zei toen, ‘Petra heeft hier vannacht geslapen. Zo, dat is eruit.’

Het was doodstil in de kamer, zoals de oorverdovende stilte na een explosie. Mijn eerste reactie was nogal Freudiaans van aard. Hoe heeft hij dat nou weer voor elkaar gekregen! Ik had namelijk in de jaren zeventig een korte relatie met Petra gehad, waarna we elkaar minder zagen, maar nooit uit het oog hadden verloren. ‘Ik zag je

meer als een
in het Am
Hoe flit
voor mij
Vrouw dan
een vriend
Niemand w
handig geb
voorzien
want iedem
nieuwe. We
gebruikelij
We konden
maar veran
zwijgen en
Proost.

Petra:

meer als een broer,' verwees ze naar onze bijna gelijktijdige geboorte in het Anna Paviljoen van het OLVG.

Hoe flikt die oude dat toch! Mijn oude vader verbeelde op dat moment voor mij een soort onsterfelijkheid met zijn recente verovering.

Vrouw dood, geen probleem, er zijn nog andere vrouwen in de wereld, een vriendin van René? Ook geen probleem...

Niemand wist iets te zeggen na deze bizarre mededeling, waarvan Sit handig gebruik maakte door iedereen uitgebreid van een glas wijn te voorzien. Het werd een tamelijk ongemakkelijke en vreemde avond, want iedereen kende Petra al jaren, maar haar rol was nu een geheel nieuwe. We verkeerden nog in een rouwproces, maar Sit hield er zoals gebruikelijk een geheel eigen timing op na.

We konden ze dus niet bepaald vrolijk feliciteren met hun verhouding, maar veroordelen konden we die ook niet. Dus dan maar weer het zwijgen ertoe doen en het glas heffen op alles wat nog komen zou.

Proost.

Petra:

Ik wist echt geen reet van kunst, maar dat maakte niks uit. Ik leerde veel van zijn manier van de wereld bekijken en het commentaar dat hij daarbij leverde. Er was natuurlijk ook sprake van een generatiekloof, we scheelden tenslotte bijna veertig jaar. Hij was zeer hoffelijk, hield deuren open en liet me voorgaan. Daar was ik niet altijd van gediend, wilde niet als een prinsesje behandeld worden. Het leeftijdsverschil was soms moeilijk te overbruggen. Hij zei soms een tijdlang niks. Over zijn privéleven en zijn gevoelsleven liet hij helemaal niks los. Hij vond het bijzonder lastig om bijvoorbeeld iets te zeggen over de dood van Liesje. Hij vond het veel

fijner om verhalen te vertellen en over zijn werk te praten of gewoon nieuw werk te maken, ook bij mij thuis. We reisden naar Odense in Denemarken voor een tentoonstelling van zijn werk. We hadden enorm veel plezier, maar ook ruzie. Hij heeft een keer toen ik tegen hem uitviel – ik kon behoorlijk pittig uit de hoek komen – 24 uur gezwogen, de hele dag en de volgende ochtend ook nog.

Ik was met poëzie bezig, Sit hield ook van schrijven, hij was bezig met een gedicht over stilte. Ik suggereerde om dat gedicht in de ik-persoon te schrijven, waardoor het veel sterker, persoonlijker werd.

Sit heeft mijn ogen voor de wereld geopend, een wereld van de fantasie, hij was altijd bezig met het bedenken van gekke dingen. Ik verveelde me geen moment meer, rookte geen jointjes meer, ik had genoeg aan zijn voortdurende stroom ideeën. Zo was hij wel eens bezig met een tai chi-choreografie voor jou, René en mij. Hij leerde me met gevoel en humor naar de wereld om me heen te kijken, maar hij zat verder wel in zijn eigen wereld. Hij kon heel goed er zijn en tegelijkertijd er niet zijn. Hij was altijd bezig, altijd aan het werk, daar moest ik wel mee leren omgaan, maar dat vond ik juist het aantrekkelijke aan hem, iets waar ik ook mijzelf in herkende. Pas na zijn dood heb ik hem en zijn leven beter leren kennen via de biografie van Paul Kempers. In juni 1987 verkocht Sit zijn huis aan de Prinsengracht, ik begreep dat hij schulden had en het huis niet langer kon houden. Het was natuurlijk ook veel te groot voor hem alleen. Hij was toen een tijd dakloos en trok

bij mij in. Dat viel niet mee, hij ruimde niks op, de keuken was wel schoon, maar voor de rest liet hij alles slingeren en mijn huis veranderde in no-time in een puinhoop. Dat was geen doen en Sit besloot om maar weer te vertrekken om onze relatie te redden, want veranderen kon hij toch niet. Hij heeft toen op verschillende adressen gewoond. Hem was een plek beloofd in een tehuis voor oudere kunstenaars, maar dat ging niet door. Zijn grote plan was om na het vinden van een huis met mij naar China te gaan, maar daar is het nooit van gekomen.

Sit's dood was een enorme klap voor me. Ik was net een paar jaar medicijnvrij na een opname in de psychiatrie waar ze me allerlei rotzooi hadden gegeven en een verkeerde diagnose. Door de vroegtijdige dood van mijn ouders in mijn pubertijd had ik een stevig verliestrauma, nu verloor ik weer een grote liefde. Zijn ongeluk en dood kwamen me op een korte opname in Psychiatrisch Ziekenhuis Santpoort te staan. Daarna ben ik journalist/activist in de psychiatrie geworden.

Sit woonde de laatste maanden in mijn toenmalige huis in de Tolstraat. Ik woonde bij vrouw en kind in een kraakpand aan het Vondelpark en was die jaren 's zomers veel op pad met de Boulevard of Broken Dreams. Sit betrok mijn krakkemikkige woning waar zijn slaapplek niet meer was dan een uitsparing in de opslag van een kunstcollectie, namelijk al zijn eigen werk dat als een mausoleum rond zijn bed stond opgesteld. De bulk zat in een gigantische container van BQ de Ruyter op een opslagterrein in Amsterdam Noord, maar honderden kunstwerken uit de afgelopen veertig jaar reisden met

hem mee. Na de zomer van 1987 verbleef Sit bij zijn vrienden Wilbert en Julia aan de Kostverlorengracht en af en toe bij Petra op de Lauriergracht. Zijn dagelijkse spullen, pennen en een tandenborstel sleepte hij in plastic tassen met zich mee. Hij was op zoek naar een appartement én naar een geschikt moment om naar het land van herkomst te gaan.

Uitvo
dan om
uinge
niet wa
aarnel
u wilt
Over m
en dan
Een fin
mijn w
film Pa
film in
nader
werd d